

On aika palauttaa pitäjät takaisin

Ihmisen minäkuvan yksi tärkeä rakennusaine on kotiseutuidentiteetti. Näin kuntaliitosten aikakautena asiaan on jouduttu havahtumaan ihan uudella tavalla. Moni suomalainen, jonka kotikunta on virallisesti kadonnut kuntakartalta, on kokenut asian omakoh-taisen kipeästi.

Vain ihmismielen syvyyksiä ymmärtämätön teknokraatti voi vähätellä kotiseutuidentiteetin ja kotikunnan nimeen sisältyvän symboli-arvon merkitystä ihmiselle.

Toisessa vaakakupissa kuntaliitosasioissa painavat kuitenkin julkisten palveluiden rahoitus, säilyminen ja saatavuuden turvaaminen. On suuri joukko pieniä ja isompiakin kuntia, joiden voimat eivät enää tahdo riittää perusvelvoitteista selviämiseen. Verotulot eivät kata menoja, hyvinvointipalvelut rapautuvat.

Nykylainsäädäntö ei kuntaliitoksien osalta huomioi lainkaan kotiseutuidentiteetin tärkeyttä ihmiselle. Lakia pitää siis muuttaa.

Nykysysteemissä itsehallinnolliset kunnat ovat kaikki kaikessa. Niiden ympärillä kaikki pyörii ja pelin henki on liiaksi: itsenäinen kunta tai ei mitään. Tietyt seutukunnalliset rakenteet, kuntayhtymät, sairaanhoitopiirit ja niin edelleen, ovat neutraaleja hallinnollisia orgaaneja, joiden ei ole tarkoituskaan rakentaa kenenkään identiteettiä.

Nimi on tärkeä. Nimen avulla ihminen ottaa asioita haltuun ja identifioituu. Siksi oman kotikunnan nimi on saatava säilymään mahdollisimman hyvin kuntaliitoksen jälkeenkin.

Ehdotan terminologian uudistamista. Kuntaliitosten jälkeenkin entiset kunnat säilyttäisivät nimensä ja kunta-nimityksensä. Uutta

**Uutta
syn-
tyvää
suurkuntaa
kutsuttaisiin sen
sijaan pitäjäksi.”**

syntyvää suurkuntaa kutsuttaisiin sen sijaan pitäjäksi. Mitään paperinmakuista uudissanaa ei tarvitsisi siis keksiä. Pitäjä on reilusti yli tuhat vuotta vanha suomen kielen sana. Juurevuudessaan se peittoaa kevyesti myös kunta-sanan, joka tuli käyttöön vasta kunnallishallinnon uudistuksen myötä vuonna 1865.

Julkisuudessa on esitetty, että tulevaisuudessa kuntarajat vedettäisiin työssäkäyntialueiden rajoja pitkin. Jos siis vaikka Rauman työssäkäyntialueesta muodostettaisiin yksi yksikkö, niin sen nimi olisi Rauman pitäjä. Siihen kuuluisivat Rauman kaupunki, Eurajoen kunta, Euran kunta, Lapin kunta ja niin edelleen. Tämä malli huomioisi sekä kuntatalouden rahoituspohjan turvaavat realiteetit, että kansalaisen oikeuden mahdollisimman vahvaan kotiseutuidentiteetin.

Hallinnon, tehtävien ja vastuiden näkökulmasta pitäjä samaistuisi nykyiseen kuntaan. Lähellä ihmistä olevien pienten uuskuntien rooli kehitettäisiin sellaiseksi, ettei niiden olemassaolo vesittäisi kuntaliitoksista haettavia taloudellisia hyötyjä. Samalla kun tätä vesittämistä varottaisiin, annettaisiin pienille uuskunnille kuitenkin rohkeasti sellaisia tehtäviä, jotka alleviivaisivat kunnan olemassaolon pysyvyyttä ja rohkaisisivat ihmisiä ylpeinä kiintymään tuttuun kotikuntaansa.